

Стручну јавност је пре неколико дана прилично изненадила тврдња председника Србије Александра Вучића да је јавни дуг наше земље у односу на бруто домаћи производ смањен на 57 одсто, односно да се нашао испод мастрихтског критеријума презадужености од 60 одсто БДП-а.

Истовремено последњи званични подаци Министарства финансија с краја новембра показују да је јавни дуг износио 62,6 одсто БДП-а, а у међувремену није било већих отплата дугова.

Објашњење овог смањења удела јавног дуга у БДП-у од више од пет одсто БДП-а практично преко ноћи у ствари лежи у начину обрачуна који баш није по међународним стандардима, али ког се Министарство финансија држи већ дуги низ година. Тако је и сада председник ставио у однос износ јавног дуга са проценом бруто домаћег производа за 2018. годину који тек треба да се оствари и који ће бити познат за 12 месеци, уместо да га упореди са БДП-ом у 2017. години.

Фискални савет је још 2012. године предлагао да Министарство финансија прихвати међународно прихваћену методологију по којој се јавни дуг ставља у однос са БДП-ом оствареним у претходних 12 месеци упозоривши на мањкавости методологије коју користи држава. На овај начин, када се у јануару исказује ниво јавног дуга у односу на БДП, долази до наглог пада јер је процењени БДП у 2018. години већи од оствареног 2017. Такође, није неуобичајено да власти процене привредни раст оптимистично, мада

за ову годину то вероватно није случај.

Према прелиминарним подацима Управе за јавни дуг на дан 11. јануара јавни дуг је износио 2,75 билиона динара или 23,2 милијарде евра. Да се овај износ ставио у однос са БДП-ом оствареним у 2017. години који је износио 37,6 милијарди евра однос би био 61,6 одсто и био би нешто виши од границе презадужености коју прописују мастрихтски критеријуми. И ово је прилично добар резултат с обзиром да према Фискалној стратегији држава очекује да на крају 2018. године јавни дуг буде 62,8 одсто, а у јануару је већ боља ситуација.

Међутим, изгледа да то није довољно, па да би слика изгледала што ружичастије, када се овај износ јавног дуга стави у однос са БДП-ом који је планиран да се оствари у 2018. а према пројекцијама из Фискалне стратегије то би требало да износи око 40 милијарди евра (реални раст од 3,5 одсто плус дефлатор од 2,8 одсто) онда се добије сјајни, али за сада нереални податак од 58 одсто БДП-а. Овај "трик" користиле су све владе до сада, а очигледно је апел Фискалног савета остао непримећен.

Милојко Арсић, професор на Економском факултету, потврђује да је стандардна међународна методологија да се јавни дуг дели са збирним БДП-ом у претходна четири квартала.

"Важно је да се држимо међународних стандарда у методологији обрачуна јавног дуга и БДП-а. Овако смо чим смо ушли у 2018. поделили јавни дуг са БДП-ом из 2018. који је неки будући БДП који се није остварио, а можда неће ни остварити, а приказали смо пад од шест, седам процентних поена", објашњава Арсић напомињући да се ради о облику манипулације подацима.

Ипак, до смањења јавног дуга јесте дошло само не у толиком обиму. Стање дуга од 11. јануара било је за око 40 милијарди динара мање него на крају новембра. Такође, треба подсетити да је држава у новембру исплатила доспеле еврообвезнице од 750 милиона долара из сопствених средстава. Такође на смањење јавног дуга прошле године утицало је и јачање динара према евра и долару, па је износ јавног дуга у еврима само на основу тога смањен за око милијарду евра.

Креативно рачуноводство

У обрачуну дуга посебно је био креативан градоначелник Сениша Мали који је у септембру тврдио да је дуг Београда пре његовог доласка на власт био 1,12 милијарди евра док је стварни дуг био 380 милиона евра. Без обзира што су и Фискални савет и министар финансија потврдили да градоначелникова рачуница не одговара ни једној признатој и познатој методологији он је остао при својој рачуници по којој је у тадашњи дуг Београда урачунао и обавезе из наредних година, као и дугове градских јавних предузећа. По истој методологији јавни дуг републике износио би преко 100 одсто БДП-а и био на око 45 милијарди евра.

(Данас)